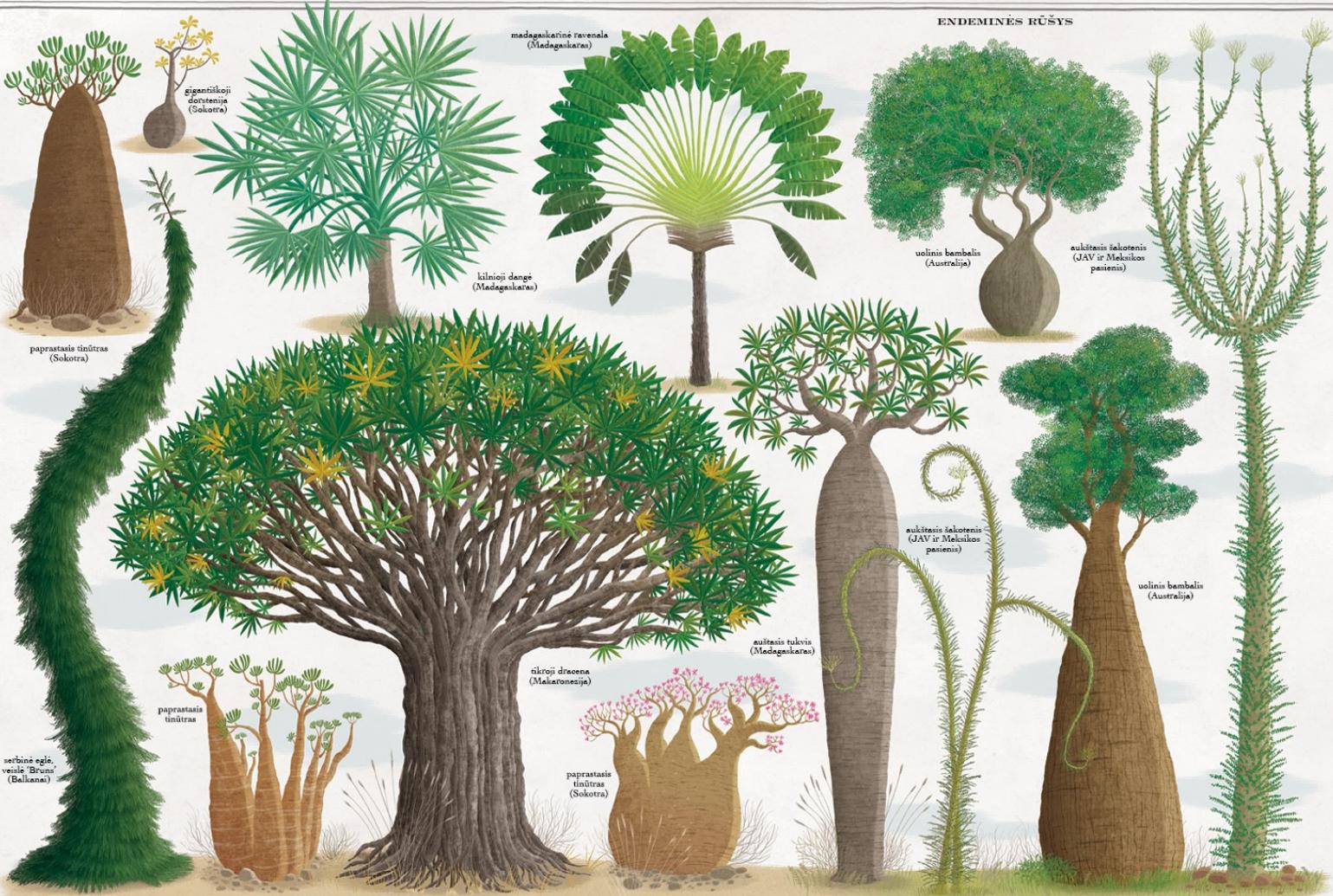

ENDEMINĖS RŪŠYS

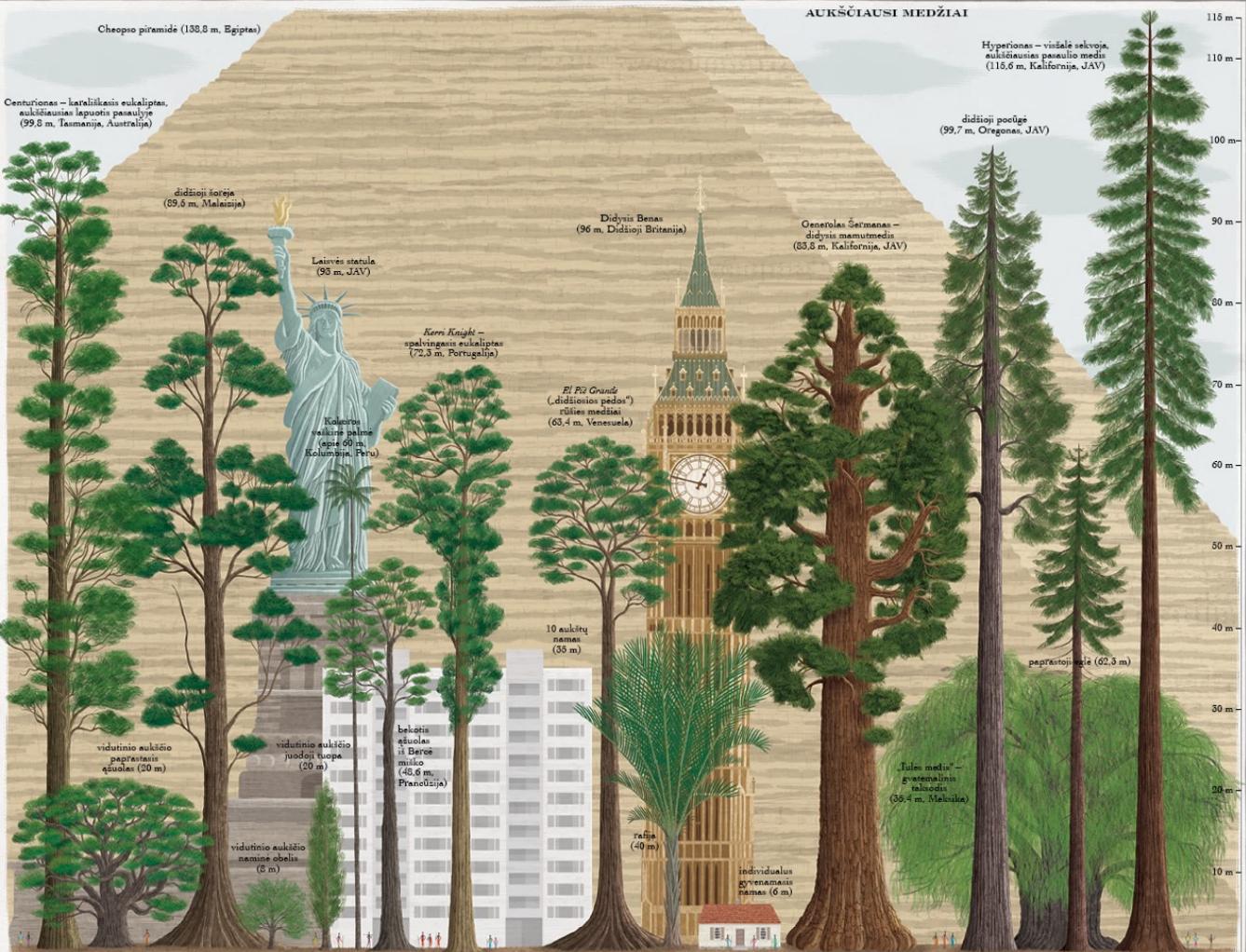

Aukščiausiai pasaulyje medžiai yra visalės sekyjos. Rekordininkas, vadinas Hypereion, siekia net 118,6 metro, kai kur nustatė grupė drąsių mokslininkų, su matavimo juostos ilipusis į jo viršūnę. Antruoju ant čempionų pakylęs ne seniai užliojo karališkasis eukalyptras. Jis pastaraisiais metais prasago rekordininkų didžiųjų počių, turinčių tenkintis stovykla vieta. Šiuos medžius skirto vos 10 cm. Amerikos počiųse ir Australijoje eukalyptras vartosi tarpuvye ir del aukščiausio istorijoje medžio vardo. 187'2 metų dokumentuose rašomas apie nukirstą karališkąjį eukalyptą, siekiantį 132,6 metrų. 1897 metais buvo nukirstas didžioji počė, kur, kaip kalbama, buvusi net 146 metrų.

Sunku pasakyti, kiek iš abu matavimų patikimi. Ginčas dėl priešinės ir liks neįspėtus, tačiau atstutis griežiausias priklauso eukalyptam. Jie auga labai greitai, todėl gali būti, kad jau netrukus vėl pasieks aukštį, koks buvo tais laikais, kai žmonės dar nebuvę iškertę semjų natūralių gyrių. Dėl greito augimo vienai spalvingesniam eukalyptam jau gavo aukščiausio Europos medžio titulą. Šis atstutis iš Australijos 1890 metais buvo pasodintas Portugalijoje. Pakak vos kiek daugiau nei limto metu, kad jis prieaugtų viens Europos medžius. Aukščiausias vietinių Europos medžių yra net 10 metryų žemėsnių paprastoji eglė (62 m), kuri auga Slovėnijoje, o vietinių lapuočių rekordiniams yra Prancūzijoje augančios bekotis qūolettes – 48 m. Aukščiausias Lietuvos medis – Degnės miško maumedis (49 m), augantis Prienų rajone, o aukščiausias Lietuvos lapuočis – Pajūrio tuopė (40 m) iš Pajūrio miestelio.

Aukščiausias stogručių medis ir tikėtina, Azijos rekordiniukas yra didžioji išorė iš Malajzijos ir Tailando. Pietų Amerikoje laimėtoje leanto priklauso Venezueloje augančios dedeivinių šeimai priklausančių rūsių, vadintinės El Pez Grande („didžioji pėda“). Aukščiausios palmės priklauso vėkapiaminių palmių rūsiui, augančių Kolumbijoje ir Perū – manoma, kad jų pasiekią 60 metrų, nors konkretių matavimo rezultatų nėra.

Kad galėtume palyginti, paveikslėlyje pavaizduoti keli garsūs pastatai ir vidutinio aukščio qūolettes, obelis bei tuopa. Cia galinti pamatyti iš kito kategorijų rekordiniukus. Gyvateminis takodis Árbol del Tule („Tulės medis“) yra storiausias planetos medis, o didysis mamutmedis – Generolo Sérmano medis – yra storiausias kamienas (iš XV plesinė). O štai raija yra palme, turinti ilgiausius, siekiančius net 28 metrus, lapus.

Genealogija yra mokslas, tyriejanti imonijų giminės ryšius. Kitai sakant, jis nustato, kas buvo ką vėdė, kas kieno senele, dede, broliens ir panaiši. Žinoma, paprastai priejame savo giminėnius, bent jau įsimone pavardes ar esame apie juos girdę, iš dviejų arba trijų kartų. Bet norint ką nors sužinoti apie, pavyzdžiu, save protoproposeonio, gyvenusius prieš 100 metų, reikia ištiesti pastangų. Paprastai į pagalbą pasitelkame senus dokumentus: sartoukos sudaryme patvirtinandus aktus, registracijos knygas, kuriosse galima patikrinti, kas kuri gyveno, kartais ir parapijų knygas apie krikštą ir laidotuvę.

Remiantis tokia informacija, galima suražyti genealoginių medių. Ilustracijoje pavaizduota vienos giminės atsironių kartų istorija. Pradžią medisui dave Jonas Zalevskis su žmona Marija Zalevskaitytė. Kousi giminės žakas mus vedė prie jų žemų valky. Keturi Jonu ir Marijos vaikai veda arba ištekėjo, todėl šalia jų matome ir juų suktuvių portretus. Jei kuris nors norės susileikti valky, šakė auga toliau ir rodo kitas kartas. Seniaus tokius medius priešėdavo dažniausiai kilmingomis seimomis. Paprastai juose skirdevo demežių tik vyras, turėjusiam teisę į giminės pavardę ir herbą. Dukterės ir jų palikuonys nebuvo pavaizduojami.

Meno kūrinimais, ypač viduramžiais, dažnai vaizduojamas Jėzus genetologinis medis. Jis parodo Jėzus kilmę. Medis papédėja ypač biblinis Jėzus, pagal Senijo testamentą pranešyta, tai is jo giminės turėjus atsirasti Mesijas. Ant ūky su Jėzus palikuoniu atvaizdu – tarp jų karalius Dovydas, karalius Salomonas ir dailelis Juosapas – iki pat Jėzus. Kinai savo ruostu nurodė amžių tems didžiojo išmūšėjų Konfucijaus, gyvenusius prieš 2000 metų, palikuoniu sąrašą. Pasterijų kartų sąrašas buvo atnaujinamas 2009 metais. Tada ji sudarė 80 tomų ir apie 2 milijonus pavaardžių.

Genealoginių medžių pravertė, ir medicinopas. Cia kamienas yra pacientas, o žakos – jo tėvai, seneliai, giminėnius ir t. t. Medyje pažymima, kokiomis ligomis kuris sirgo. Tai leidžia nustatyti paciento riziką, siргių genetinėmis ligomis arba tokimomis, kuriosi sirgai polinki galime paveldeti, pavyzdžiu, širdies ligomis, večiui ir kai kuriais psichikos sutrikimais.

Apie medius – tuos tikruosius medus galima papasiskoti daugybė neįtikintinių dalykuose. Imonės ar senų laukų kuriaistorijos, kurios jis tamais dar fiktyvių kaimiškų mituose. Legendos ir pasakėjimai būna apdovanojami praeikalbiai ir netgi patys keliauja iš vienos vienos iki kita. Antikinėje Graikijoje labai įžymūs buvo Inabitantai, Dodekanesų tūnelės. Žyndas, gvenuvusios nesoli je pastatytos įventylėje, mokojo iš lapų īmantrias supratimis dievo Deuso atnaujinėjimą iš piligrimų kamuojančių blaužinėjimą žodžiu. Nepapetasta išimtingumas buvo iš Indijos augo medis, dieng īmokęjė vyrų balus, o malki – moters. Jo pateravosi net pats Aleksandras Makedoneitės.

Vizas kitoks, visiškai nerimtas buvęs medis *Jinmenju*. Pasiek japonų legendos, jis auga Kinijoje. Šio medžio vaisiai buvę paneliai į žmogaus galvę ir, nors netardavo ne žodžio, nuolat kvalodavo. Kartais juokdamiesi jis taip smarkiai drabedavo, kad net krisdavo nuo žakų. Susitikimas su *Jinmenju* griežtai nebent išjukimui. O štai kitas medis iš japoniškos pasakos galėja ir nūduti. Tai *Jukoku*, juo galėja virsti bei kuris medis, kuris papėdėje būta kautynių. Nukautujį kraujas susigerdėjęs į dirvožemį ir pasieldejęs medžio žaknių. Kartu krauju paragavo medis jas nebenorėjti geri ven dena. Jis tapdėjęs medžiu vampyrų ir vien likus gyveniminius gaudydaudę ne atsargus priešius bei siurbėdavę jų kraują.

Ne matau išpūdingo būto medžio žmogedrės iš Medegaskaro. Pirmą kartą jis 1874 metais egzistė Edmondes Spenseris, remiantis volkodžių keliuose. Kitoje Liché parakojimam. Beliš Liché matė, kai milodo genties žmogedrės buvo žaibinėjama iš medžio moterų, o kiau negaliė aplankinėti komis ir praręties. Laikraščiai gražinti ilgaruočiai ligos žinios. Tačiau tik po daug laiko buvo irodys, kad Spenseris pats išgalvojo ne tik medį žmogedrę, bet ir Karla Liché su visa milodo gentimi.

Palyginti su šliais kraugėliais, entai – pedarai iš ganionio anglų rašytojo J. R. R. Tolliente trilogijos „Žiedy valdovas“ – atrodo nepaprastai taikeus būdo. Šios neapskoka mai senos būtybės, puinais Žmonės, puinais medžiai, gyvenę Fangorno miške ir paprastai nesilikidavo į žmonių, nyktikuų ir orkyų reikalus. Nebent kas nors būtu nuskrūduotas medži – šiuos jie gindavo, o jų gykštis būdavę siaubingas.

